
	УНИВЕРЗИТЕТУ У БАЊОЈ ЛУЦИ		
	ПРИРОДНО- МАТЕМАТИЧКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије		
Студијски програм:	Просторно планирање Општи смјер		

Назив предмета	Биогеографија са педологијом			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ЕЦТС бодова
СППП1ЗБП	Обавезни предмет	I и II	2+1 2+1	8
Наставници	др Горан Трбић, ванредни професор, Тајјана Попов, виши асистент			

Условљеност другим предметима:	Облик условљености
Нема	

Циљеви изучавања предмета:

Циљ модула је усвајање основних знања о биосфери, елементима флоре, ареалима живог свијета, флористичким областима, распрострањењу и распростирању вегетације и животињског свијета на Земљи, као и основних знања о педосфери, процесу формирања земљишта, земљишним профилима, својствима земљишта, систематици и распрострањењу карактеристичних земљишних типова, те облицима деградације и загађивања, као и мјерама заштите земљишта.

Исходи учења (стечена знања):

Исход предмета ће бити свеобухватна спознаја о ареалима живог свијета, закономјерностима еколошких услова и просторном распрострањењу вегетације, флористичких и зоогеографских области. Сем тога, студенти ће стећи знања о основним педогенетским факторима и процесима, те карактеристикама и распрострањењу земљишних типова, о проблемима деградације, коришћења и заштите земљишних ресурса, као и оспособљавање за практичну примјену стечених знања.

Садржај предмета:

Теоријска настава:

- Биогеографија као наука, предмет и задаци проучавања, циљ и методе, историјат развоја биогеографије
- Наука о ареалима, дефиниција појма ареал, комплексно дефинисање ареала, распоред врста у ареалу, поријекло ареала, границе ареала, типови и величина ареала, представљање ареала на картама, метод пунктирања и метод контуре
- Елементи флоре, врсте елемената флоре, географски елементи флоре
- Основни појмови екологије: екосистем (биогеоценоза), биотоп, популација, биоценоза, биом, биосфера, еколошка валенца, еколошки фактори: а) абиотички - клима, рељеф, земљиште.. б) биотички - узајамни утицаји живих бића... в) антропогени
- Фитогеографска и зоогеографска историја
- Преглед вегетације на Земљи - тропске кишне шуме, тропске листопадне шуме, мангрове, саване, степе, пустиње, тврдолисна зимзелена вегетација дрвећа и жбунова, лорове шуме, вегетација лишћарских листопадних шума умјерене зоне, вегетација четинарских шума вантропске области сјеверне хемисфере, тундре, високопланинска вегетација, ливадска вегетација
- Флористичке области на Земљи – Холарктичка, Палеотропска, Неотропска, Капска, Аустралијска, Антарктичка и Океанска флористичка област
- Зоогеографске области – Нотогеја, Неогеја и Арктогеја
- Биогеографске одлике РС и БиХ – фитогеографске и вегетацијске карактеристике, еколошко-вегетацијска рејонизација, потенцијална и реална вегетација, зоогеографски појасеви према Хаџију

(низијски, планински и средоземни појас), биогеографске одлике карактеристичних екосистема (НП Козара и НП Сутјеска, Бардача...)

- Педологија као природна наука, предмет и задаци проучавања, циљ и методе проучавања, упознавање са одређеним педолошким појмовима: педосфера, педогенеза, матични супстрат, педолошки профил и др.
- Земљиште - битан елемент природне средине, карактеристике и законитости просторне заступљености типова земљишта
- Основни процеси у стварању и промјенама земљишта
- Педолошки профил, типови земљишта према грађи земљишног профила
- Педогенетски фактори - утицај геолошке подлоге на генезу земљишта; утицај рељефа; утицај климе; биосфера као педогенетски фактор; антропогени фактор
- Саставни дијелови земљишта – минералне материје, органске материје, вода и ваздух у земљишту
- Живи свијет у педолошкој подлози
- Физичке и хемијске особине земљишта
- Класификација и типови земљишта - развијена (типска) и неразвијена (атипска) земљишта
- Упознавање са основним типовима FAO/UNESCO класификације земљишта,
- Просторни размјештај земљишта: поларни, бореални и суббореални, тропски и суптропски појас
- Просторни размјештај земљишта РС и БиХ
- Земљишни ресурси РС и БиХ – педолошки састав, употребне вриједност и структура коришћења земљишта
- Бонитирање земљишта - методе
- Географске основе ерозије земљишта - врсте ерозије (механичка и хемијска ерозија земљишта, водна и еолска ерозија), еколошки фактори ерозије земљишта, противерозивне мјере и заштита земљишта од ерозије, ерозија земљишта у РС и БиХ
- Облици деградације и загађивања земљишта: ерозија и дефлација, уништавање и деградација земљишта рударским радовима и изградњом, процес дехумизације земљишта, процеси секундарног заслањивања земљишта, загађивање земљишта агрохемијским средствима, тешким металима и токсичним елементима, техногено закисељавање земљишта, антропогена алкализација земљишта и др.
- Заштита, уређење и унапређење коришћења земљишта - заштита земљишта као компоненте животне средине; уређење земљишта (комасација, арондација, експропријација...), унапређење квалитета и коришћења земљишта – мелиорације, ревитализација и рекултивација земљишта и др.

Практична настава: Вјежбе, Други облици наставе, Студијски истраживачки рад, примјена знања на конкретним примјерима

Методе наставе и савладавање градива:

предавања, вјежбе и семинарски радови

Литература:

Обавезна литература:

- Јанковић, М.М., Атанацковић, С.Б. (1999): Биогеографија са педологијом, Географски факултет Београд, Београд.
- Недовић, В., Мејакић, В., Атанацковић, Б. (1997): Биогеографија, ПМФ Бања Лука, Географски факултет Београд, Бања Лука
- Љешевић, М. (2003): Географија земљишта, Универзитет Црне Горе, Филозофски факултет Никшић, Никшић

Додатна литература:

- Матвејев, С. (1961): Биогеографија Југославије, Биолошки Институт НР Србије, Посебна издања, књига 9, Београд
- Стефановић, В., Беус, В., Бурлица, Ч., Диздаревић, Х., Вукореп, И. (1983): Еколошко-вегетацијска рејонизација Босне и Херцеговине, Шумарски факултет, Сарајево
- Миљковић, Н. (1996): Основи педологије, Универзитет у Новом Саду, ПМФ, Институт за географију.
- Ћирић, М. (1991): Педологија, Свјетлост, Завод за уџбенике и наставна средства, Сарајево
- Антић, М., Јовић, Н., Авдаловић, В. (2007): Педологија, Шумарски факултет, Универзитет у Београду, Београд

- Љешевић, М. (2005): Рурална екологија, Географски факултет Универзитета у Београду, Београд
- Cox, С.В., Moore, Р.Д. (2005): Biogeography, An ecological and evolutionary approach, Seventh Edition, Blackwell Publishing, Oxford, UK
- Huggett, R.J. (2004): Fundamentals of Biogeography, Second Edition, Routledge, Taylor&Francis Group, New York
- Brown, J.H., Lomolino, M.V. (1998): Biogeography, Second Edition, Sinauer Associates, Inc. Publishers, Sunderland, Massachusetts, USA
- Foth, H.D. (1990): Fundamentals of Soil Science, Eighth Edition, John Wiley & Sons, New York
- Morgan, R.P.C., (2005): Soil Erosion and Conservation, Third Edition, Blackwell Publishing
- Holden, J. (2008): An Introduction to Physical Geography and the Environment, Second Edition, Pearson Education Limited, Harlow
- Soil Atlas of Europe, European Soil Bureau Network, European Commission, 2005, 128 pp, Office for Official Publications of the European Communities, L-2995 Luxembourg

Облици провјере знања и оцјењивања:

- активност у току наставе
- практична настава
- колоквијуми
- семинарски рад
- завршни испит

Похађање наставе	5	Семинарски рад	10	Завршни испит
Активност на настави	5	Колоквијуми	20	60

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: проф. др Горан Трбић и мр Тајјана Попов